

УДК 343.222:343.72

**Гетьман А. Д.** – здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

## **Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння паспортом у контексті міжнародного досвіду**

Світове суспільство зазнає негативного впливу злочинних дій, пов'язаних з використанням чужих особистих важливих документів. З огляду на наявну загрозу міжнародній безпеці, країни розробили низку заходів, за допомогою яких здійснюють запобігання зазначеній групі злочинів. Світове товариство з-поміж таких заходів пропонує такі: 1) забезпечення кримінальної охорони шляхом закріплення складу злочину в кримінальному законі; 2) застосування досягнень науки й техніки для вдосконалення особистих важливих документів; 3) упровадження сучасних технологій з метою унеможливити використання особистого документа сторонньою особою; 3) міжнародну співпрацю. Проаналізовано кримінальне законодавство іноземних держав щодо встановлення кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння паспортом або іншим особистим важливим документом. На підставі аналізу констатовано наявність у кримінальному законодавстві всіх досліджених держав (Грузія, Федеративна Республіка Німеччина, Королівство Швеція, Російська Федерація, Республіка Білорусь, Республіка Молдова, Азербайджанська Республіка, Республіка Вірменія, Республіка Казахстан, Киргизька Республіка, Республіка Таджикистан, Республіка Туркменістан, Республіка Узбекистан, Естонська Республіка, США, Велика Британія) складу злочину за незаконні дії з особистим важливим документом. Проаналізувавши санкції статей, встановлено, що найпоширенішим видом покарання за незаконні дії з особистими важливими документами є штраф, громадські роботи та позбавлення волі, яке застосовують переважно за наявності обтяжуючих обставин або за злочини з кваліфікуючими ознаками. Запропоновано внести зміни до диспозиції ст. 357 Кримінального кодексу України шляхом встановлення відповідальності не лише за незаконне заволодіння паспортом або іншим особистим важливим документом, а й за використання чужого офіційного особистого документа. Крім того, нововведення стосуються також санкції, якою запропоновано передбачити альтернативні види покарань, зокрема у вигляді громадських робіт.

**Ключові слова:** кримінальна відповідальність; міжнародний досвід; заволодіння паспортом; штраф; виправні роботи; громадські роботи; обмеження волі; позбавлення волі; санкція.

**Постановка проблеми.** Генезис кримінальної відповідальності як інституту кримінального права безпосередньо залежить від основних етапів розвитку держав, права та враховує специфіку всіх історичних періодів. В Україні давно постала потреба в розробленні стратегії запобігання злочинності, зокрема інститут кримінальної відповідальності необхідно реформувати в контексті загальноєвропейської політики та зарубіжного досвіду.

**Метою** цієї статті є аналіз заходів запобігання злочинам щодо незаконного заволодіння паспортом або іншим особистим важливим документом, яких уживають у зарубіжних країнах зі схожою або істотно іншою соціально-економічною та політичною системами. На підставі здійсненого аналізу маємо на меті запропонувати ефективні заходи запобігання злочинам, що допоможе розвивати міжнародне співробітництво в зазначеній сфері.

**Виклад основного матеріалу.** Санкція ч. 3 ст. 357 КК України вказує на те, що незаконне заволодіння паспортом або іншим особистим важливим документом є злочином невеликої тяжкості, оскільки найсуворішим покаранням у межах санкції є обмеження волі строком до трьох років.

У зв'язку із зазначеним постає питання, чи обґрунтовано є санкція ч. 3 ст. 357 КК України в контексті ступеня тяжкості такого злочину. Було проаналізовано досвід зарубіжних країн у встановленні кримінальної відповідальності за незаконні дії з документами, зокрема: Грузія, Федеративна Республіка Німеччина, Королівство Швеція, Російська Федерація, Республіка Білорусь, Республіка Молдова, Азербайджанська Республіка, Республіка Вірменія, Республіка Казахстан, Киргизька Республіка, Республіка Таджикистан, Республіка Туркменістан, Республіка Узбекистан, Естонська Республіка, США, Велика Британія.

У кримінальному законі кожної із цих країн передбачено склад злочину щодо незаконних дій з особистими документами.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 363 КК Грузії, крадіжку особистого посвідчення або іншого важливого особистого документа карають штрафом або позбавленням волі на строк до одного року [1].

У КК Федеративної Республіки Німеччини передбачено низку статей, які стосуються злочинів, пов'язаних з особистими ідентифікуючими документами. Відповідно до секції 273 КК цієї країни, кожен хто підробляє офіційний документ, який посвідчує особу, використовує такий документ, підлягає тюремному ув'язненню на строк до трьох років або накладенню штрафу. Секції 274–279 КК ФРН передбачають відповідальність за злочини, які вчиняють з особистими важливими документами, зокрема: медичний сертифікат, сертифікат працездатності, документи, які надають право на проживання в країні. Об'єктивна сторона зазначених злочинів полягає в неправильному використанні особистих важливих документів, підробці, фальсифікації. Відповідальність передбачає тюремне

ув'язнення до двох років, позбавлення волі на строк від трьох місяців до п'яти років або штраф. Секція 283 КК ФРН встановлює покарання у вигляді позбавлення волі до одного року або штраф за використання особистого документа, іншої особи [2].

Відповідно до ч. 2 ст. 325 КК Російської Федерації, викрадення в громадянина паспорта або іншого важливого особистого документа карають штрафом у розмірі до 80 тис. рублів, або в розмірі заробітної плати чи іншого доходу засудженого за період до шести місяців, або обов'язковими роботами на строк від 120 до 180 годин, або виправними роботами на термін до одного року, або арештом на строк до трьох місяців [3].

У КК Республіки Білорусь, а саме у ст. 378, передбачено відповідальність за викрадення особистих документів. Викрадення в громадянина паспорта або іншого важливого особистого документа карають громадськими роботами, або штрафом, або арештом, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк [3].

Кримінальний кодекс Республіки Молдови встановлює відповідальність за купівлю, продаж, вилучення, розкрадання, приховування, пошкодження, знищення або зберігання важливих документів фізичних осіб.

Так, у ст. 359 КК Республіки Молдови передбачено такий склад злочину, як купівля або продаж офіційних документів, що надають права або звільняють від обов'язків, винуватих осіб карають штрафом у розмірі до 550 умовних одиниць. Відповідно до ч. 2 ст. 360 КК цієї країни, вилучення, розкрадання, приховування, пошкодження, знищення або зберігання посвідчень особи чи інших важливих документів фізичних осіб з метою обмеження свободи особи, зокрема свободи пересування, або позбавлення особи свободи карають штрафом у розмірі до 850 умовних одиниць, або громадськими роботами на користь суспільства на строк від 180 до 240 годин, або позбавленням волі на строк до 5 років [4].

Кримінальне законодавство Азербайджанської Республіки в ч. 3.3, 3.4 ст. 144-3.3, 144-3.4 встановлює відповідальність за придбання підробленого посвідчення особи, паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, або дорожніх документів (з метою перетину кордону) для забезпечення цими документами торговця людьми або жертв торгівлі людьми з метою торгівлі людьми. Злочинця за вчинення цього злочину карають позбавленням волі на строк від одного до трьох років, а за вилучення, зберігання, приховування, пошкодження або

знищення посвідчення особи, паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, або дорожніх документів (для перетину кордону) будь-якої особи з метою торгівлі людьми – позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років.

Крім того, ч. 2 ст. 326.2 КК Азербайджанської Республіки за викрадення посвідчення особи моряка, посвідчення особи, паспорта або іншого важливого особистого документа громадянина винну особу карають штрафом у розмірі до 300 манатів, або виправними роботами на строк до одного року, або позбавленням волі на той самий строк [5].

Відповідно до ч. 1 ст. 324 КК Республіки Вірменії, викрадення паспорта або іншого важливого документа громадянина карають штрафом у розмірі від 200 до 400 мінімальних заробітних плат, або арештом на строк не більше двох місяців, або позбавленням волі на строк не більше ніж один рік [6].

У ст. 383 КК Республіки Казахстан передбачено відповідальність за незаконне придбання або збут офіційних документів, що надають права або звільняють від обов'язків, а також державних нагород Республіки Казахстан або СРСР, у вигляді штрафу в розмірі до 200 місячних розрахункових показників або виправними роботами в тому самому розмірі, або залучення до громадських робіт на строк до 180 годин, або арештом на строк до 60 діб.

Відповідно до ст. 384 КК Республіки Казахстан, незаконне вилучення в громадянина паспорта, посвідчення особи або іншого особистого документа карають штрафом у розмірі до ста місячних розрахункових показників або виправними роботами в тому самому розмірі, або залученням до громадських робіт на строк до 120 годин, або арештом на строк до 45 діб, а викрадення в громадянина паспорта, посвідчення особи або іншого особистого документа карають штрафом у розмірі до 200 місячних розрахункових показників або виправними роботами в тому самому розмірі, або залученням до громадських робіт на строк до 180 годин, або арештом на строк до 60 діб [7].

Згідно з ч. 2 ст. 348 КК Киргизької Республіки, викрадення в громадян паспорта або іншого важливого особистого документа карають штрафом у розмірі від 50 до 100 розрахункових показників або громадськими роботами на строк від 120 до 180 годин [8].

На підставі ч. 1, 3 ст. 339 КК Республіки Таджикистан викрадення в громадянина паспорта або іншого важливого особистого документа карають виправними роботами на строк від 80 до 120 годин, або штрафом у розмірі до 200 показників

для розрахунків, або виправними роботами на строк до одного року. Крім того, відповідно до КК Республіки Таджикистан, кваліфікуючою ознакою викрадення в громадянина паспорта або іншого важливого особистого документа є мета такого викрадення, а отже, якщо такі діяння, учинені з метою торгівлі людьми, їх карають позбавленням волі на строк від двох до п'яти років [9].

Відповідно до ч. 3 ст. 217 КК Республіки Туркменістан, викрадення в громадянина паспорта або іншого важливого особистого документа карають штрафом у розмірі від десяти до двадцяти середньомісячних розмірів оплати праці, або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до одного року [10].

У ч. 2 ст. 227 КК Республіки Узбекистан передбачено відповідальність за заволодіння, знищення, пошкодження або приховування паспорта, військового квитка або іншого важливого особистого документа. Такі дії карають штрафом від 50 до 100 мінімальних розмірів заробітної плати, або обов'язковими громадськими роботами від 300 до 360 годин, або виправними роботами від двох до трьох років, або обмеженням волі від одного року до трьох років, або позбавленням волі до трьох років [11].

Згідно зі ч. 2 ст. 185 КК Естонської Республіки, відповідальність за викрадення документа, що посвідчує особу та громадянство, чи іншого офіційного особистого документа, а так само використання чужого офіційного особистого документа, передбачає покарання у вигляді штрафу, або арешту, або позбавлення волі на строк до одного року [12].

На підставі аналізу цих кодексів можна дійти таких висновків:

1. Усі країни, законодавство яких було розглянуто, встановили покарання у вигляді штрафу за злочини, пов'язані з незаконним заволодінням особистим важливим документом. Такий вид покарання є актуальним, тому, на нашу думку, немає потреби у виключенні його із санкції статті, водночас, максимальний розмір штрафу визначає суд, він не може перевищувати 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що є невиправдано маленькою сумою та не може бути превентивним заходом.

2. Другим за поширеністю в кримінальному законодавстві запропонованих країн покаранням є виправні або громадські роботи. Варто зазначити, що в санкції ст. 357 КК України таких видів покарань немає.

3. Обмеження волі за такий вид злочину передбачено лише в чотирьох країнах із чотирнадцяти, що засвідчує недовіра і необґрунтованість такого виду покарання для запропонованої категорії злочину.

4. Позбавлення волі застосовують за наявності обтяжуючих обставин або мотивом, зокрема, це може бути торгівля людьми, незаконна міграція. За інших обставин застосування такого виду покарання є необґрунтованим і неадекватним щодо ступеня до суспільної небезпечності незаконного заволодіння особистим важливим документом.

Нині в усіх розвинутих країнах кримінально-правова політика прагне до гуманізації кримінальної відповідальності, у зв'язку із чим превалює ідея застосування альтернативних видів покарань щодо позбавлення волі. Положення, які були актуальні ще 15–20 років тому, нині вже не діють або ж потребують змін. Євроінтеграційні процеси України та відхід від радянського минулого зумовлює необхідність здійснення правової реформи, зокрема у сфері призначення та застосування кримінальних покарань.

Це пов'язано зі значними матеріальними витратами держави та негативними наслідками правового, морального і соціального характеру, що настають для особи, яка відбуває покарання у виді позбавлення або обмеження волі.

Дослідниця Н. А. Орловська розробила типові санкції, які є достатніми та обґрунтованими для ефективного виправлення злочинця, який учинив злочин невеликої тяжкості. Зокрема, на думку науковця, типова санкція має охоплювати такі види покарання: позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадські роботи, штраф, виправні роботи й арешт [13, с. 585–586].

На нашу думку, типова модель санкції, розроблена Н. А. Орловською, для злочинів невеликої тяжкості є вдалою, що засвідчує санкції статей кримінальних кодексів зарубіжних держав, серед яких одне з провідних місць посідають покарання у вигляді виправних або громадських робіт.

З огляду на зазначене, спробуємо змодельувати санкцію ч. 3 ст. 357 КК України, яка буде відповідати сучасному стану розвитку суспільних відносин щодо незаконного заволодіння паспортом або іншим особистим важливим документом.

Одразу стає очевидним, що покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю не може бути застосовано, оскільки суб'єкт є загальним, а злочин не пов'язаний з певною посадою або діяльністю.

Тому недостатньо дослідженими залишаються такі покарання, як громадські роботи, виправні роботи й арешт.

Відповідно до ст. 36 Кримінально-виконавчого кодексу України, ст. 56 КК України, громадські роботи полягають у виконанні засудженим за місцем проживання у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування.

Згідно зі ст. 41 Кримінально-виконавчого кодексу України, ст. 57 КК України, покарання у виді виправних робіт встановлюють на строк від шести місяців до двох років, воно відбувається на підприємстві, в установі, організації незалежно від форми власності за місцем роботи засудженого. Із суми заробітку засудженого до виправних робіт провадять відрахування в дохід держави в розмірі, встановленому вироком суду, у межах від десяти до двадцяти відсотків.

За сучасних умов питання застосування такого альтернативного позбавленню волі виду покарань, як виправні роботи, в умовах демократизації

українського суспільства й побудови правової, європейської держави набуває особливого значення. Зазначене зумовлено тим, що науковці та практики досі не можуть однозначно вирішити питання доцільності існування цього виду покарань серед інших покарань [14, с. 27].

Таким чином, виправні роботи дедалі рідше призначають суди. Крім того, головним аргументом прихильників виключення цього виду покарань є те, що праця, яку засуджений виконував до засудження, виправляти не може. Слід зауважити, що власне праця не виправляє, оскільки в житті людини вона виконує зовсім інші завдання. На засудженого впливають лише певні правообмеження [14, с. 29]. Отже, виправні роботи є недоцільним і недієвим видом покарання.

З огляду на зазначене, пропонуємо внести зміни до ч. 3 ст. 357 КК України та викласти її в такій редакції: «Незаконне заволодіння будь-яким способом паспортом чи іншим важливим особистим документом або використання чужого офіційного особистого документа карається штрафом до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або громадськими роботами на строк від вісімдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років».

**Висновки.** Таким чином, внесення до КК України такого складу злочину, як незаконне заволодіння паспортом або іншим

особистим важливим документом, засвідчує суспільну небезпечність зазначеного злочину. Водночас, попри позитивні зміни в кримінальній політиці держави та гуманізацію покарання 2001 року, із часу прийняття нової редакції кримінального закону України минуло вже 18 років, у зв'язку із чим динамічні процеси, які відбуваються в державі, вимагають реформування всіх сфер суспільного життя, зокрема кримінального законодавства, що засвідчують про необхідність дослідження зазначеного злочину з метою виявлення ефективних заходів запобігання йому.

Зважаючи на значущість суспільних відносин щодо захисту особистих важливих документів, на підставі аналізу іноземного законодавства пропонуємо внести зміни до гіпотези та диспозиції статті. Закріплення на законодавчому рівні пропонованих змін допоможе розширити коло суспільних відносин, які охороняє Кримінальний закон, застосовувати санкцію, яка є достатньою для ефективного виправлення злочинця. Крім того, ці зміни допоможуть не лише зберегти члена суспільства шляхом мінімізації покарання у вигляді позбавлення волі та залучення злочинців до суспільно корисної праці, заощадити кошти державного бюджету, збільшити обсяг надходження грошей до нього завдяки підвищенню розміру штрафів.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Кримінальний кодекс Грузії [Електронний ресурс] // Законодавчий Вісник Грузії. – 1999. – № 41 (48). – Режим доступу: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/16426?impose=original>. – Назва з екрана.
2. German Criminal Code in the version promulgated on November 13, 1998, Federal Law Gazette [Bundesgesetzblatt] I p. 3322, last amended by Article 1 of the Law of September 24, 2013, Federal Law Gazette I p. 3671 and with the text of Article 6 (18) of the Law [Electronic resource]. – Access mode: [https://www.gesetze-im-internet.de/englisch\\_stgb/englisch\\_stgb.html#p2300](https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html#p2300). – Title from the screen.
3. Уголовный кодекс Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docview&page=1&print=1&nd=102041891&rdk=224&&empire>. – Загл. с экрана.
4. Уголовный кодекс Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/ru/by/by028ru.pdf>. – Загл. с экрана.
5. Уголовный кодекс Республики Молдовы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lex.justice.md/ru/331268/>. – Загл. с экрана.
6. Уголовный кодекс Азербайджанской Республики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.
7. Уголовный кодекс Республики Армения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.

8. Уголовный кодекс Республики Казахстан [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.
9. Уголовный кодекс Кыргызской Республики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.
10. Уголовный кодекс Республики Таджикистан [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.
11. Уголовный кодекс Туркменистана [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.
12. Уголовный кодекс Республики Узбекистан [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.
13. Уголовный кодекс Эстонии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>. – Загл. с экрана.
14. Орловская Н. А. Основания и принципы построения уголовно-правовых санкций : монография / Н. А. Орловская. – Одесса : Юрид. лит., 2011. – 624 с.
15. Жердев О. А. Виправні роботи: доктринальні аспекти застосування та співвідношення з іншими видами покарань [Електронний ресурс] / О. А. Жердев, Т. В. Міхайліна. – 2016. – Режим доступу: <http://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/download/3870/3903>. – Назва з екрана.

#### REFERENCES

1. Kriminalnii kodeks Hruzii [The Criminal Code of Georgia]. (1999). *Zakonodavchii visnyk Hruzii, Legislative Gazette of Georgia*, 41 (48). Retrieved from <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/16426?impose=original> [in Ukrainian].
2. German Criminal Code in the version promulgated on November 13, 1998, Federal Law Gazette [Bundesgesetzblatt] I p. 3322, last amended by Article 1 of the Law of 24 September 2013, Federal Law Gazette I p. 3671 and with the text of Article 6 (18) of the Law. (n.d.). *www.gesetze-im-internet.de*. Retrieved from [https://www.gesetze-im-internet.de/englisch\\_stgb/englisch\\_stgb.html#p2300](https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html#p2300).
3. Ugolovnyi kodeks Rossiiskoi Federacii [Criminal Code of the Russian Federation]. (n.d.). *pravo.gov.ru*. Retrieved from <http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docview&page=1&print=1&nd=102041891&rdk=224&&empire> [in Russian].
4. Ugolovnyi kodeks Respubliki Belarus [Criminal Code of the Republic of Belarus]. (n.d.). *pravnik.by*. Retrieved from <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/ru/by/by028ru.pdf> [in Russian].
5. Ugolovnyi kodeks Respubliki Moldovy [Criminal Code of the Republic of Moldova]. (n.d.). *lex.justice.md*. Retrieved from <http://lex.justice.md/ru/331268/> [in Russian].
6. Ugolovnyi kodeks Azerbaidjanskoi Respubliki [Criminal Code of the Republic of Azerbaijan]. (n.d.). *www.legislationline.org*. Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].
7. Ugolovnyi kodeks Respubliki Armeniia [Criminal Code of the Republic of Armenia]. (n.d.). *www.legislationline.org*. Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].
8. Ugolovnyi kodeks Respubliki Kazahstan [Criminal Code of the Republic of Kazakhstan]. (n.d.). *legislationline.org*. Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].

9. Ugolovnyi kodeks Kyrgyzskoi Respubliki [Kyrgyz Criminal Code]. (n.d.). [www.legislationline.org](http://www.legislationline.org). Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].

10. Ugolovnyi kodeks Respubliki Tadjikistan [Criminal Code of the Republic of Tajikistan]. (n.d.). [www.legislationline.org](http://www.legislationline.org). Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].

11. Ugolovnyi kodeks Turkmenistana [Criminal Code of Turkmenistan]. (n.d.). [www.legislationline.org](http://www.legislationline.org). Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].

12. Ugolovnyi kodeks Respubliki Uzbekistan [Criminal Code of the Republic of Uzbekistan]. (n.d.). [www.legislationline.org](http://www.legislationline.org). Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].

13. Ugolovnyi kodeks Estonii [Estonian Penal Code]. (n.d.). [www.legislationline.org](http://www.legislationline.org). Retrieved from <https://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes> [in Russian].

14. Orlovskaya, N.A. (2011). *Osnovaniia i principy postroeniia ugovno-pravovih sankcii* [The grounds and principles for the construction of criminal sanctions]. Odessa: Yurid. lit. [in Russian].

15. Zherdiev, O.A., & Mikhailina, T.V. (2016). *Vypravnyi roboty: doktryinalni aspekty zastosuvannia ta spivvidnoshennia z inshymy vydamy pokaran* [Corrective work: doctrinal aspects of application and correlation with other types of punishment]. Retrieved from <http://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/download/3870/3903> [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редколегії 28.08.2018*

---

**Hetman A.** – Researcher of the Department of Criminology and Penal Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

## **Criminal Liability for the Misappropriation of a Passport in the Context of International Experience**

*The world community suffers from criminal acts involving the use of other personal documents. In view of the significant threat to international security, a number of measures have been developed to prevent this group of crimes. Among such measures, the world community offers, in particular: 1) the provision of criminal protection, by consolidating the crime in the criminal law; 2) application of scientific and technical achievements in the improvement of personal documents; 3) the introduction of modern technologies in order to prevent the use of a personal document by a third persons; 3) international cooperation. The proposed article analyzed the criminal legislation of foreign states regarding the establishment of criminal liability for the misappropriation of a passport or other personal, important document. On the basis of the analysis, it was noted that all investigated states, in particular: Georgia, Germany, Sweden, the Russian Federation, the Republic of Belarus, the Republic of Moldova, the Republic of Azerbaijan, the Republic of Armenia, the Republic of Kazakhstan, the Kyrgyz Republic, the Republic of*

*Tajikistan, Turkmenistan, the Republic of Uzbekistan, Estonia, the United States, and the United Kingdom, the crime of illegal acts with a personal, important document. The author, having reviewed the sanctions of the articles, found that the most common form of punishment for illegal acts with personal, important documents is a fine, public works and deprivation of liberty, which is used, usually in the presence of aggravating circumstances or for crimes with qualifying attributes. The author was proposed to make changes to the disposition of the article, by establishing liability not only for the misappropriation of a passport or other personal document, but also for the use of someone else's official personal document. In addition, innovations also apply to sanctions, which are proposed to provide for alternative types of punishment, including the form of public works.*

**Keywords:** criminal liability; international experience; illegal possession of a passport; fine; correctional work; public works; restriction of freedom; imprisonment; sanction.